

Rederijkers in Veere tot 1590

De rekeningenboeken van de rederijderskamer Missus Scholieren zijn bewaard gebleven vanaf het jaar 1590, veel bronnen van ouder datum zijn verloren gegaan. Toch valt er flink wat bij elkaar te sprokkelen over de jaren tot 1590, zoals hieronder blijkt.

GA = Gemeentearchief; ZA = Zeeuws Archief; ZB = Zeeuwse Bibliotheek;
Ltk = Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde

1464

“Eerst gegeven ende geschenct den gesellen van middelburch die hier een esbatement speelden ...” [Stadsrekening Veere 1464, bedrag onvermeld]
[Bron: ZB KLUIS 1143 C3 3.1 (collectie Meertens).]

1471

“den gezellen van Reymerswale, die hier ter Vere quamen batementen spelen, gesconken twee poortcannen wijns van XX gr.” [Stadsrekening Veere 1471]
[Bron: Meertens P.J., *Letterkundig leven in Zeeland in de zestiende en de eerste helft der zeventiende eeuw*, Amsterdam 1943, 98 + noot 196; 112 + noot 275.]

1494

Vere speelt batementen op de Ommegancksdag in Middelburg en ontvangt 12 poortcannen rijnwijn.
[Bron: Kesteloo, H.M., 'De stadsrekeningen van Middelburg II, 1450-1499, *Archief* (1881), 106.]

1494

De zondag voor Sint-Maarten (11 november) 1494 was de heer van Veere vanuit Mechelen op het Veerse stadhuis aangekomen, waar hij ‘de rethorike deser stede alsdan hoorde spelen’. Als dank liet de rentmeester de rederijders wijn en brood brengen.
[Bron: ZA GA Veere 2750, Heren van Veere 1359-1590 inv.nr. 158-162, 161 (1494) f. 50r.]

1495

De gezellen van rethorika van Veere kwamen in 1495 in Middelburg spelen met hun wagenspel in het kader van de ommegang. Zij kregen 12 poortcannen wijn.
[Bron: Kesteloo, H.M., ‘De stadsrekeningen van Middelburg II, 1450-1499, *Archief* (1881), 91.]

1517

“Betaelt de dekens vande Retorycke van missus tot behulp van vij stallaegen te maken om de vij blyscappen van maria daerop te vertoonen den ommeganck vander vere dat by consente van burgemeesters ende scepenen xvj s. v g.” [Stadsrekening Veere 1517]
[Bron: ZB KLUIS 1143 C3 3.1 (collectie Meertens)]

1519

In de St. Pieterskerk te Middelburg wordt een stelling gemaakt, waarop de rederijders uit Veere zullen komen spelen en na afloop moet de boel weer worden afgebroken.
[Bron: *Zeelands Cronijk Almanach*, Middelburg 1786, 1030.]

1530

In 1530 voegde Adolf van Bourgondië de twee Veerse kamers Missus Scholieren en Sint Anna kinderen samen tot de kamer Missus Scholieren met de zinspreuk *In reynder jonsten groeyende*.

[Bron: ZA GA Veere 2515, 01 akte Adolf van Bourgondië (originele akte uit 1530).]

1542

Optreden van de kamer bij de hulding van Maximiliaan van Bourgondië (1514-1558).

“Betaelt Jasper Holre (?) als prince vande camer vande retorica by ordonancie van bur[gemeesters] ende scepenen ter cause van seker oncosten byden gildebroeders gesupporteert int spelen seker spel ende inden triumphe ende huldinge van mijn g[enadige] here.” [Stadsrekening Veere 1542, bedrag onvermeld]

[Bron: ZB KLUIS 1143 C3 3.1 (collectie Meertens)]

1549

Op de eerste mei 1549 kwamen de kamers van ‘Drysen’ (?) in Vlaanderen, Goes, Vere en Vlissingen te Middelburg vóór het stadhuis een spel van sinne spelen. Elke kamer ontving 4 poortstopen rijnwijn.

[Bron: Kesteloo, H.M., 'De stadsrekeningen van Middelburg III, 1500-1549', *Archief* (1881), 352.]

Drysen = Rijsel?

Kamers in Rijsel: Peu de Send / Pape des Gingans

1563

“Betaelt aen vier speelluyden van middelb[urch] die opden ommeganckxdach voor theylich sacrament gespeelt hebben xx s.g.” [Rekening van Onze Lieve Vrouwekerke 1563]

[Bron: ZB KLUIS 1143 C3 3.1 (collectie Meertens)]

1564

“Betaelt ’t gilde van Rethorica de somme van twee ponden groo[te]n Vlaems hem luijden bij die van der Wet toegelegd van dat zij heden een spil van zinnen en[de] een esbatement op den xv^{en} Augusti anno deser Rekeninge gespeelt hebben, als blyct bij eene ordonnantie onderteekend bij den burghm[eeste]^r mitgaders bij quitan[tie] van Cornelis pieters[en] Boeteman, Deken van ’t voorn[oemde] gilden, Dus hier de selve ij £.” [Stadsrekening Veere 1564, f. 64v]

[Bron: UB Leiden Ltk 371, Ermerins, J., *Aanteekeningen rakende het Gilde van Rhetorica te Vere. Met bijlagen*, f. 2r]

1565

“Betaalt tot behoef van 't Gilde van Retorica in handen van Willem cos, de Som[m]e van twee ponden gro[ote]n vl[aem]s. Tvoorn[oemde] Gilde bij die van der Weth toegeleijt over de coften van dat zyl[ieden] twee daghen voor t Stadhuijs in der Maant van augusto anno deser Rekeninge gespelt hebben, als t blyct bij eene Ordonnantie hier overgel[egt] dus hier de selve ij £.” [Stadsrekening Veere 1565, f. 91v]

[Bron: UB Leiden Ltk 371, Ermerins, J., *Aanteekeningen rakende het Gilde van Rhetorica te Vere. Met bijlagen*, f. 2r]

[Bron 2: Tollé, H.A., *Iets van Henric Antoni Tollé, predikant te Vere*, Veere 1790, 54.]

1567

“Willem cos als prince van Rhetorica betaelt, de somme van twintich scell[ingen] grooten vlaems, van dat die van Rhetoricque een esbatement op den verzworeen maandach Anno deser Rekening gespeelt hebben als blyct bij eene ordonn[antie] enz[ovoorts].”

[Stadsrekening Veere 1567, f. 80v]

[Bron: UB Leiden Ltk 371, Ermerins, J., *Aanteekeningen rakende het Gilde van Rhetorica te Vere. Met bijlagen*, f. 2r]

1567

“Willem cos als prince van dat camer van Rethorica betaelt de somme van drie ponden vl[ae]ms der voorn[oemde] Camer bij die van der wet geschonken ouer de moyte ende oncosten van 't spelen van twee Spelen van Zinnen volgende eene ordonn[antie] enz[ovoorts].” [Stadsrekening Veere 1567, f. 101v]

[Bron: UB Leiden Ltk 371, Ermerins, J., *Aanteekeningen rakende het Gilde van Rhetorica te Vere. Met bijlagen*, f. 2rv]

1568

Toetreding Jan Marcxen tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1568

“Betaelt Gillis Cornelis ende consorten speeluyde[n] van middelburch de somme van twintich scell[inghen] groo[te]n ter cause dat zylieden opden ommegancxdach inde processie gespeelt hebben voor theylige sacrament alst blyct by quitancie hier over geleverd, dus hier de selve xx s.g.” [Rekening van Onze Lieve Vrouwekerke 1568]

[Bron: ZB KLUIS 1143 C3 3.1 (collectie Meertens)]

1569

“Jacob Campe Ontfanger vande fortificatie, Die van de wet ordineren U te geuen Den Rethorikers de somme van twee pont thien schell[ing]^e van dat zij lieden gespeelt hebben de historie van Missas in dit Jaar lxiix d welck V passeren sal in Rekening mits thoonen[de] dese alleenlick, Gedaen in t Collegie van Wette den xvij^{en} Decembris xv^c Negen en Sestich (geteekend) Ierome de Rollé, R. Barradot, Adriaen Luijcx, Iob hugensz, S. Valerius Viring^e, thomas paterssone.” [Stadsrekening Veere 1569]

[Bron: UB Leiden Ltk 371, Ermerins, J., *Aanteekeningen rakende het Gilde van Rhetorica te Vere. Met bijlagen*, f. 2v]

1569

Toetreding Antheunis Bouwenssen tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1573

Toetreding Cornelis den Ram tot De Missus Scholieren.

Toetreding Antheunis Bos tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v-48r.]

1574

Toetreding Matthys Janssen van Eepen tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1574

“Pernelle Jansd: Ketelaar, Weduwe van Willem Cos, eertyds Prins van de Rederykkamer te Vere, op den 17 Aug: 1574, de Somme van vier Ponden vl[aem]s. vastgemaakt, verbindende daar voor haar Huis, staande in de Capelstraat dezer Stad, om daar van, gelyk zy, voor Burgem: en Schepenen verklaarde, tot haar 's Mans zalige Gedagtenis, en tot haarer memorie, een zilveren Kop te maken; gelyk dan ook in 't Jaar 1595 voor die £ 4 - een, zilveren Beker gemaakt is ten dienste van deze Kamer, met de bloeme van deze Kamer daar opgesneden.” [Stadsrekening Veere 1574]

[Bron: Tollé, H.A., *Iets van Henric Antoni Tollé, predikant te Vere, Veere 1790, 54-55.*]

1577

Toetreding Adryaen Bouwenssen Muynck tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1578

Toetreding Jan Cloutyngte tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 48r]

1579

Toetreding M[eeste]^f Thomas Kerreman tot De Missus Scholieren.

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1580

Toetreding Jan Cornelissen tot De Missus Scholieren

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 48r]

1580

In de inventaris van de kamer bevinden zich “2 Groote tinnen Kannen van ‘tjaar 1580 met ’t blazoen daar opgesneden.” Het is niet bekend bij welke gelegenheid de kannen gewonnen dan wel aangeschaft zijn.

[Bron: Tollé, H.A., *Iets van Henric Antoni Tollé, predikant te Vere, Veere 1790, 56.*]

1581

“Caerle van Os Prince van der Camer van Rhetorica betaalt de Somme van zes ponden gr[oote] vl[aem]s by die van der Weth derselver Camer gepresenteert, omme te helpen vervallen de onkosten by der zelve Camer gesupporteert ten opziene van twee spelen, en een esbattement by henluiden gespeelt ter blyder Incompste ende huldiging van zyne E X C E L [LENTIE] voorn[oemd], als Marquis dezer stede, als blykt by de Ordonnantie,” enz. [Stadsrekening Veere 1581, f. 68v]

[Bron: Tollé, H.A., *Iets van Henric Antoni Tollé, predikant te Vere, Veere 1790, 54.*]

1581

Toetreding Cornelis Adryaenssen tot De Missus Scholieren

[Bron: ZA GA Veere 2515 - 03 Rekeningenboek 1590 1659 (1605) f. 47v]

1588

“Caerle van Os prince vande Camer van Rehtorycka betaelt twintig schelling groot vlaams om[m]e dat hen by die vande Weth geschoncken wert op den verzworen maendach dus hyer xx sc[hellingen] gr[oote].” [GA Veere 1353, rekening van Pieter Reygersberch voor stad

en kerk van Vere 1588, f. LXXI v]

[Bron: http://www.dbnl.org/tekst/dixh002repe01_01/dixh002repe01_01_0018.php]

1588

“Caerle van Os, betaelt vyer pont groten vlaams hem by die vander Weth toegheleyt in [...] sal van zyne diensten binnen de jaere xvC.LXXXVIIIJ tyt alse reekeninghe gedaen volgende d’ordonnantie daer van [...] dus hyer iiij pond grooten.” [GA Veere 1353, rekening van Pieter Reygersberch voor stad en kerk van Vere 1588, f. LXXXI v]

[Bron: http://www.dbnl.org/tekst/dixh002repe01_01/dixh002repe01_01_0018.php]

1589

Op 8 januari 1589 organiseerde rederijkerskamer De Aerentgens / De Plompkens van Arnemuiden een wedstrijd voor de Walcherse kamers. Ongetwijfeld behoorde Veere tot de uitgenodigde kamers.

[Bron: http://www.dbnl.org/tekst/dixh002repe01_01/dixh002repe01_01_0126.php]